



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 118/04-11

*Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júna 2004 predbežne prerokoval sťažnosť V. S., T., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 36 písm. b) a čl. 38 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 1 ods. 1 a 2 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 17. júna 2003 č. k. 15 Sd 20/2002-24 a takto*

### **r o z h o d o l :**

*Sťažnosť V. S. o d m i e t a .*

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

*Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2004 doručená sťažnosť V. S. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom T., ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 36 písm. b) a čl. 38 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 1 ods. 1 a 2 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) zo 17. júna 2003 č. k. 15 Sd 20/2002-24 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).*

*Z obsahu sťažnosti a z pripojených listín vyplynulo, že rozhodnutím č. 370 408 7690 zo 6. septembra 2002 Sociálna poisťovňa v Bratislave (ďalej len „sociálna poisťovňa“) priznala sťažovateľovi na základe § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov starobný dôchodok vo výške 5 567 Sk mesačne.*

*Sťažovateľ napadol uvedené rozhodnutie návrhom na jeho preskúmanie.*

*Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie sociálnej poisťovne a svojim rozsudkom zo 17. júna 2003 č. k. 15 Sd 20/2002-24 toto rozhodnutie potvrdil.*

*Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorému však Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nevyhovel, keď svojim rozsudkom z 23. apríla 2004 sp. zn. 1 So 238/03 napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.*

*Podľa názoru sťažovateľa »je nesporné, že Krajský súd v Trnave svojím postupom vo veci vedenej pod sp. zn. 15 Sd 20/2002-24 porušil základné práva upravené: v čl. 36 písm. b ústavy, v čl. 38 ods. 2 ústavy a ľudské práva: upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v čl. 13 Dohovoru a tiež upravené v Protokole č. 12 ods. 1, ods. 2 Dohovoru.*

*Skutočnosť, že Krajský súd v Trnave námietky sťažovateľa na určenie neplatnosti žiadosti o odchode do starobného dôchodku neakceptoval a tak potvrdil nesprávne rozhodnutie odporkyne č. 370 408 7690 zo dňa 6. septembra 2002 dokazuje porušenie mojich základných práv a slobôd a tiež ľudských práv a základných slobôd.*

*Napriek tomu, že zabezpečenie pomoci je v rukách štátu – Krajského súdu v Trnave, tento bez ohľadu na zdokumentované moje námietky nekonal v zmysle svojich možností a okolností a tak spôsobil porušenie zákonnosti a protiprávny stav. (...)*

*Nečinnosťou v zmysle platných právnych predpisov Krajského súdu v Trnave som utrpel finančnú ujmu. Ak by súd včas vyhovel mojim námietkam proti rozhodnutiu o starobnom dôchodku a vyhovel im v plnom rozsahu a zároveň spravodlivo rozhodol, došlo by u mňa k podstatnému zlepšeniu mojej finančnej situácie, keďže som núteným poberateľom nízkeho starobného dôchodku a ako osoba zdravotne ťažko postihnutá (som držiteľom preukazu „osoba zdravotne postihnutá“, momentálne s potrebou doprovodu sprievodcom, číslo preukazu 056606 zo dňa 20. 6. 2001) bol by som si našiel*

*prostredníctvom NÚP, Okresného úradu práce v Trnave ďalšie vhodné zamestnanie, ktoré by vylepšilo moju zlú finančnú situáciu.*

*Dlhodobý stav pretrvávania porušovania zákonnosti spôsobil u mňa psychickú záťaž, ktorá zhoršovala potrebnú opakovanú ambulantnú liečbu u psychiatra.*

*Vzhľadom na odstup od podania námietok proti priznaniu starobného dôchodku, pričom som žiadal zrušiť ako celok starobný dôchodok, mal o tomto návrhu spravodlivo a včas rozhodnúť súd, keďže sa tak nestalo, možno celkovú finančnú ujmu stanoviť na sumu 2,500.000.- Skk. (...)*

*Na základe uvedeného (...) navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky (...) prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prerokovaní vydal tento nálež:*

- 1. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn.: 15 Sd 20/2002-24 porušil základné práva V. S.: 1. na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní zaručené v čl. 36 písm. b Ústavy Slovenskej republiky 2. na ochranu osoby zdravotne postihnutej, právo na osobitnú ochranu v právnych vzťahoch zaručené v čl. 38 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody: 1. právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd 2. právo na účinný opravný prostriedok zaručené v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. 3. právo na všeobecný zákaz diskriminácie zaručené v čl. 1, ods. 1., ods. 2 v Protokole č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*
- 2. Krajskému súdu v Trnave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Sd 20/2002-24 konal v zmysle platných právnych predpisov.*
- 3. V. S. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 2,500.000.- Skk, ktoré mu je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.«*

## **II.**

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd

vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

*Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 36 písm. b) a čl. 38 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a práv podľa čl. 1 ods. 1 a 2 protokolu postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 17. júna 2003 č. k. 15 Sd 20/2002-24.*

Proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ riadne a včas odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší svojím rozsudkom z 23. apríla 2004 sp. zn. 1 So 238/03, pričom napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Napriek tomu sťažovateľ

v predmetnej sťažnosti podanej ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozsudok najvyššieho súdu v tzv. *petite* svojej sťažnosti nespochybnil.

1. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv alebo slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (*mutatis mutandis* I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Keďže v danom prípade na preskúmanie napadnutého rozhodnutia krajského súdu bola daná právomoc najvyššieho súdu, a keďže sťažovateľ aj vyčerpal účinné a jemu dostupné právne prostriedky nápravy (pričom rozsudok najvyššieho súdu vo svojej sťažnosti nenapadol), bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Obdobne to platí aj pre právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 65/03, I. ÚS 34/03). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o namietaných porušeníach označených základných práv, vrátane o „inom zásahu“ do jeho práv postupom a rozhodnutím krajského súdu dozvedel najneskôr 12. júla 2003, keď mu podľa informácie krajského súdu bol doručený napadnutý rozsudok zo 17. júna 2003 č. k. 15 Sd 20/2002-24. Predmetnú sťažnosť sťažovateľ ústavnému súdu podal až 11. júna 2004, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom, preto bolo potrebné jeho sťažnosť vo vzťahu k napadnutému postupu a rozhodnutiu krajského súdu odmietnuť aj ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2004